

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr/2023
Rady Gminy Sitno
z dnia 2023 roku

**ZMIANA
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SITNO**

**UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

TEKST UJEDNOLICONY

wraz ze zmianą Nr IV studium, przyjętą uchwałą Rady Gminy Sitno Nr /2023 r. z dnia
..... 2023 r.

SITNO SIERPIEŃ 2023 r. (WYŁOŻENIE DO PUBLICZNEGO WGLĄDU)

Studium jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy sporządzanym dla jej całego obszaru. Pełni ono rolę koordynacyjną w programowaniu rozwoju miasta ustalonego w Strategii rozwoju miasta i gminy, a także przy sporządzaniu wieloletnich planów inwestycyjnych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przede wszystkim w zakresie realizacji inwestycji publicznych. Jest również dokumentem formalnym przy przygotowaniu aplikacji o przyznanie środków z funduszy europejskich. Studium nie jest jednak przepisem prawa miejscowego, a zatem nie stanowi podstawy do podejmowania decyzji administracyjnych związanych z realizacją inwestycji w mieście i gminie.

WSTĘP DO ZMIANY STUDIUM – INFORMACJE OGÓLNE

Podstawą podjęcia prac nad zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w obrębie granic administracyjnych gminy była Uchwała Gminy Sitno Uchwały Nr XXXI/117/2016 z dnia 23 marca 2016r. **w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmian „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sitno”**, w obrębie granic administracyjnych.

Opracowanie wprowadza uzupełniające ustalenia do opisu studium /część uwarunkowań i kierunków/ oraz rysunku w skali 1:10 000 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sitno”, uchwalonego Uchwałą Nr XVII/85/99 Rady Gminy w Sitnie z dnia 28 grudnia 1999r. z późn. zm.

Do tekstu podstawowego wprowadzono:

- **uzupełniający tekst zmian** „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sitno” wniesiony do pierwotnego tekstu studium w celu stworzenia tekstu ujednolitego,
- **rysunek zmian** wprowadzony na mapie topograficznej w skali 1:10 000 – rysunek ujednolicony.

Zakres zmienionej treści opracowania został dostosowany do przedmiotu zmian i stanowi realizację wymogów §8 ust.1 i 2 Rozporządzenia. Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr118, poz.1233).

Wprowadzenie zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów – wynikających z wniosków złożonych przez instytucje opiniujące i uzgadniające zgodnie z postanowieniem.

Z wejściem w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2018, poz. 1945) zmienił się zakres, problematyka i tryb sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Z nowych, obowiązkowych do uwzględnienia elementów studium, należy wyszczególnić i ustalić zasady ochrony dóbr kultury współczesnej, określić obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu gminnym i ponadlokalnym, obszary przestrzeni publicznej, określić obszary, dla których sporządzenie planu miejscowego jest obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych, określić obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plan miejscowy, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, wyszczególnić obszary występowania złóż surowców mineralnych, obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych, granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych oraz inne obszary problemowe w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie. Przystępując zatem do korekty poprzedniej edycji studium, należało dostosować cały dokument do wymagań obecnie obowiązującej ustawy.

Zmian w Studium dokonano w zakresie aktualizacji części dotyczącej uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego oraz przystosowano zapisy kierunków zagospodarowania przestrzennego do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. (t.j. Dz. U. 2018, poz. 1945). Rysunek zmiany Studium został uzupełniony o nowo wyznaczone tereny inwestycyjne wynikające z napływających wniosków osób prywatnych oraz zaobserwowanego

zapotrzebowania w poszczególnych miejscowościach na tereny o nowej - danej funkcji.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji administracyjnych, jednak w/w ustawa z 2003 roku jednoznacznie stwierdza w art. 9 ust. 4 „Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych”, a w art. 20 ust. 1 „Plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium...”

Zgodnie z wyżej cytowaną ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w Studium w części uwarunkowań określono:

- 1) Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu;
- 2) Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- 3) Diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy;
- 4) Stan środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
- 5) Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 6) Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
- 7) Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia;
- 8) Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- 9) Potrzeby i możliwości rozwoju gminy;
 - a) Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne;
 - b) Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego;
 - c) Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.
 - d) Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę
- 10) Stan prawny gruntów;
- 11) Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- 12) Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- 13) Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 14) Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- 15) Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- 16) Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- 17) Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej.

Dla terenów objętych IV zmianą studium uzupełniono opis uwarunkowań, o których mowa w pkt 1 – 17 powyżej, w zakresie adekwatnym do występujących uwarunkowań terenów, skorelowanym z obowiązującymi ustaleniami studium.

DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

Wszystkie tereny proponowanych zmian studium dotyczą zmiany funkcji istniejących terenów upraw polowych, ewentualnie łąk na tereny o funkcji mieszkaniowej (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub zagrodowa) oraz usług. Tereny zlokalizowane są w ciągach istniejących dróg publicznych, jako kontynuacja funkcji (w sąsiedztwie terenów zabudowanych).

Tereny objęte IV zmianą studium, dla których planuje się zmianę dotychczasowej funkcji, stanowią użytki rolne, oraz zlokalizowane są w obrębie bądź w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących jednostek osadniczych, w ciągu istniejących dróg publicznych, stanowiąc kontynuację i uzupełnienie istniejących struktur przestrzennych.

STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Naczelną rolę przy kształtowaniu systemu osadniczego gminy miał układ komunikacyjny. W oparciu o ten układ następował rozwój osadnictwa w gminie. Głównym ośrodkiem i najważniejszym elementem struktury przestrzennej jest ośrodek gminny Sitno

Na charakter zagospodarowania miasta i wsi znajdujących się na terenie gminy wpływ ma przede wszystkim dominująca funkcja, tj. produkcja rolnicza. Sieć osadnicza gminy skupiona jest głównie przy ciągach komunikacyjnych w postaci pasm zabudowy. Negatywnym skutkiem takiego typu zagospodarowania przestrzeni jest brak wyraźnych granic pomiędzy niektórymi miejscowościami. Rozciąganie zabudowy przy głównych ciągach komunikacyjnych wpływa niekorzystnie na jakość przestrzeni i uniemożliwia wyodrębnienie centrów miejscowości.

Drogi publiczne przechodzące przez tereny osadnicze są w większości obustronnie obudowane, co wpływa negatywnie na warunki aerasanitarne i akustyczne miejscowości, utrudnia ruch i modernizację dróg, stwarza dla mieszkańców zagrożenie wypadkami drogowymi, jednakże jest to tradycyjny charakter wsi. Występująca na terenie zabudowa w większości stanowi zabudowę siedliskową, kształtowaną na tradycyjnym czworoboku.

Gmina Sitno jest gmina typowo rolniczą. Gminę cechuje duża różnorodność gleb. Charakterystyczną cechą rolnictwa jest długa tradycja i wysoka jakość uprawianych tu owoców i warzyw. Gmina charakteryzuje się niską lesistością, dlatego też kompleksy leśne występujące na obszarze gminy pełnią funkcję: ekologiczną jak i turystyczną. Pozytywny wpływ lasu na środowisko przejawia się przede wszystkim w kształtowaniu i ochronie gleb i powietrza, stabilizującym oddziaływaniu na środowisko przyrodnicze, czyli wpływem na obieg wody, opady, wiatry, temperaturę, mikroklimat, erozję gleb. Równie istotne jest oddziaływanie na jakość naszego życia (jakość powietrza, czystość wód powierzchniowych, wypoczynek, turystykę, wartości estetyczne, krajobrazowe, kulturalne).

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII ROZWOJU GMINY SITNO

Uchwałą Rady Gminy Sitno Nr XV/89/15 z dnia 12 listopada 2015 r. przyjęto Strategię Rozwoju Gminy Sitno na lata 2015-2023 r.

Studium Gminy Sitno koreluje z głównymi założeniami strategii rozwoju, uwzględniając podstawowe postulaty dotyczące działań planowanych w ramach strategii rozwoju, w zakresie:

- 1) Poprawy lokalnej sieci komunikacyjnej;
- 2) Podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony przeciwpożarowej;
- 3) Budowy i rozbudowy systemów lokalnej sieci infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz gospodarki odpadami komunalnymi;
- 4) Poprawy bazy edukacyjnej;
- 5) Poprawy bazy kulturalnej gminy oraz warunków życia mieszkańców.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Na obszarze gminy występują tereny i obszary chronione:

Gleby

Na terenie gminy dominują **gleby bielcowe, wytworzone z lessów**. Jedynie w części północno - wschodniej, położonej w obrębie Działów Grabowieckich, powszechne są **rędziny kredowe**. W dolinach cieków wodnych występują **gleby bagienne i mulowo- bagienne**. Pod względem przydatności rolniczej (wartość bonitacyjna) ok. 80% obszaru gminy zajmują gleby kompleksu 1-pszennego bardzo dobrego oraz 2-pszennego dobrego (gleby klasy IIIa, a także II oraz IIIb).

Wody powierzchniowe

Gmina Sitno położona jest w **zlewni Bugu i Wieprza**. Przez jej teren przepływają dwa główne ciek wodne:

- ❖ Czarny Potok – dopływ rzeki Łabuńki, należący do zlewni Wieprza,
- ❖ Siniocha – dopływ rzeki Huczwy, należący do zlewni Bugu.

Zlewnia Wieprza obejmuje zachodnią część gminy Sitno, a **Czarny Potok** jest osią tego typu powiązania hydrologiczne. Bierze swój początek ze źródła zlokalizowanego na terenie miejscowości Horyszów. Zlewnia Bugu obejmuje południowo – wschodnią część gminy, a klasyfikacja ta wynika z obecności rzeki **Siniochy**, która jest lewobrzeżnym dopływem Huczwy, która stanowi lewobrzeżny dopływ Bugu. Siniocha bierze początek ze źródeł w miejscowości Cześniki. Obie rzeki są **zmeliorowane i uregulowane**, posiadają reżim niwalny. Wezbrania rzek obserwowane są przede wszystkim w okresie wiosennym.

Na terenie gminy występują także **mniejsze bezimienne ciek oraz stawy hodowlane**, z których największy, zlokalizowany w miejscowości Stabrow, zajmuje powierzchnię 18 arów.

Obszary leśne

Lasy i obszary leśne zajmują powierzchnię 1 259 ha, w tym 710 ha jest własnością publiczną i znajduje się w zarządzie PGL Lasy Państwowe. Pod względem zróżnicowania typów siedlisk leśnych przeważają tutaj grądy i dąbrowy świetliste. Wyraźnie zauważalna jest niska lesistość gminy, której wskaźnik wynosi zaledwie **11,2%**. Wartość ta jest ponad dwukrotnie niższa od średniej powiatu zamojskiego (23,2%) i Lubelszczyzny (23,2%).

Tabela 1. Powierzchnia gruntów leśnych w hektarach (stan na 31 grudnia 2014 roku).

JST	Powierzchnia gruntów leśnych ogółem	Grunty leśne publiczne			Grunty leśne prywatne	Lesistość (w %)
		ogółem	Skarb Państwa	zarząd Lasów Państwowych		
Gmina Sitno	1259,11	710,53	710,53	708,46	548,58	11,2
POWIAT ZAMOJSKI	43898,05	22810,82	22665,54	14498,81	21087,23	23,2
WOJEWÓDZTWO	591425,92	353328,10	351982,32	335840,51	238097,82	23,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji GUS - Bank Danych Lokalnych (www.stat.gov.pl).

Na opisywanym terenie znajdują się również niewielkie zadrzewienia śródpolne, przydrożne i siedliska rolnicze, a także pozostałości parków podworskich, które pozytywnie wpływają na krajobraz gminy.

Obszary chronione

Najważniejszą formą ochrony przyrody na terenie Gminy Sitno jest **Skierbieszowski Park Krajobrazowy**, który swym zasięgiem obejmuje również gminy: Izbica, Kraśniczyn, Krasnystaw, Grabowiec, Miączyn, Sitno, Stary Zamość i Skierbieszów. Jego powierzchnia wynosi 35488 ha, a powierzchnia otuliny 12479 ha. Celem powołania parku było zachowanie unikatowych walorów przyrodniczych, historycznych, kulturowych i krajobrazowych Działów Grabowieckich, najwyższej części Wyżyny Lubelskiej (190 - 313 m n.p.m.), a także siedlisk muraw kserotermicznych i lasów bukowych przy północno-wschodniej granicy ich gromadnego występowania (wraz z charakterystyczną dla nich florą i fauną).

Głównym walorem krajobrazu Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego jest falisto-pagórkowata rzeźba terenu z systemem głębokich wąwozów, wytworzonych w grubej (miejscami na kilkanaście metrów) warstwie lessu, widoczna niemal na całym obszarze. Przebiegają tędy trzy znakowane szlaki piesze: *Szlak po działach Grabowieckich*, *Szlak Ariański* oraz *Szlak Tadeusza Kościuszki*. Okolica jest idealnym miejscem do uprawiania turystyki rowerowej

Na obszarze zlokalizowane są obiekty zakwalifikowane zaliczone do wspólnego systemu obszarów objętych ochroną przyrody – **Natura 2000**. Celem utworzenia tej sieci było zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Znajdują się tutaj dwa **Obszary Specjalnej Ochrony Siedlisk (SOO)**: *Dolina Górnej Siniochy* i *Kornelówka*. Krótka ich charakterystyka przedstawiona została w poniższych zestawieniach.

Tabela 2. Specjalny obszar ochrony siedlisk *Dolina Górnej Siniochy*.

Nazwa obszaru	Dolina Górnej Siniochy
Kod obszaru	PLH060086
Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000	Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
Powierzchnia	597 ha
Opis	Ostoja obejmuje rozległy górny odcinek doliny rzeki Siniochy, dopływu Huczwy: od Cześnik (na zachodzie) do wsi Kotlice (na wschodzie) i Miączyn (na północy). Występują tu liczne źródła zasilające zmeliorowane łąki. W dolinie zlokalizowane są niewielkie wzniesienia (grądziki). W obrębie kompleksu łąk zachowały się niewielkie płaty łąk trzęślicowych <i>Molinietum medioeuropeum</i> oraz niewielki płat młaki niekoturzycowej z marzycą rudą <i>Schoenetum ferruginei</i>. Obszar rozległych torfowisk w większości użytkowany jest ekstensywnie (łąki kośne, eksploatacja torfu). W obrębie łąk bardzo licznie występuje starodub łąkowy <i>Ostericum palustre</i>. Jego populacja szacowana jest na 10 000 - 15 000 osobników. Powierzchnia siedlisk jest wprawdzie niewielka, ale występujące tutaj młaki niskoturzycowe z marzycą rudą <i>Schoeneus ferrugines</i> są bardzo rzadkie. Stanowisko zapełnia lukę geograficzną w rozmieszczeniu tej odmiany

	siedliska. Występują tu również liczne rzadkie i chronione gatunki roślin. Z bezkręgowców stwierdzono występowanie 4 gatunków motyli zagrożonych wg. IUCN lub zamieszczonych w Konwencji Berneńskiej: <i>Maculinea telejus</i> , <i>Maculinea nausitous</i> , <i>Lycaena dispar</i> i <i>Lycaena helle</i> .
--	--

Źródło: <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=670>.

Tabela 3. Specjalny obszar ochrony siedlisk Kornelówka.

Nazwa obszaru	Kornelówka
Kod obszaru:	PLH060091
Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000	Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
Powierzchnia	28,6 ha
Opis	Obszar stanowi niewielki, śródpolny las liściasty o powierzchni około 27 ha, zlokalizowany na wzniesieniach lessowo-kredowych Działów Grabowieckich, na północ od Zamościa przy miejscowości Kornelówka. W całości należy do prywatnych właścicieli. Dominują w nim dęby, graby i buki - stanowiąc siedlisko zagrożone w skali Europy - grąd subkontynentalny. Średnia wieku drzewostanów przekracza 50 lat, przy czym w składzie drzewostanu jest dość dużo drzew wiekowych – głównie dębów i buków. Otoczenie lasu stanowią intensywnie użytkowane pola uprawne. Osobliwością ostoi jest jedno z największych znanych na Lubelszczyźnie stanowisk jelonka rogacza, którego populację z grubsza oszacowano na około 50 osobników. W uzupełnieniu wartości obszaru, całość ostoi stanowią grądy subkontynentalne, które są w obszarze dobrze wykształcone.

Źródło: <http://obszary.natura2000.org.pl/index.php?s=obszar&id=939>.

Na omawianym terenie występuje również pomnik przyrody w formie zespołu drzew (6 jesionów wyniosłych i 2 lipy drobnolistne), który zlokalizowany jest w parku pałacowym w Sitnie.

Głównymi atutami środowiska przyrodniczego Gminy Sitno są **wysokie walory krajobrazowe**, wiążące się z obecnością specyficznych obszarów leśnych, wód powierzchniowych oraz urozmaicona rzeźba. Teren ten wyróżnia się **zróżnicowaniem siedliskowym i bioróżnorodnością**. Występują tu obszary i obiekty przyrodnicze cenne nie tylko w skali regionalnej i krajowej, ale i międzynarodowej.

Tereny przeznaczone do zmiany studium nie będą wymagały zmiany przeznaczenia gruntów ani lasów ze względu na to, iż znajdują się na terenach już zainwestowanych.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Na terenach zmian studium nie ma obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub zaewidencjonowanych, nie występują obszary pomników zagłady, miejsca pamięci narodowej oraz dobra kultury współczesnej. Na części terenów objętych opracowaniem występują stanowiska archeologiczne, dla których obowiązują przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2017 r. Poz. 2187).

W granicach terenów objętych IV zmianą studium znajdują się obiekty i obszary objęte ochroną konserwatorską na podstawie przepisów ww ustawy, tj.:

- rządzówka i park dworski w Jarosławcu, wpisany do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod nr A/1456;
- zespół pałacowo-parkowy w Sitnie, obejmujący: pałac, spichlerz, dwa budynki gospodarcze, park

wraz ze stawem, wpisany do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod nr A/1321;
- powierzchniowe stanowiska archeologiczne, wskazane na rysunku studium.

REKOMENDACJA I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Województwo lubelskie nie posiada opracowanego audytu krajobrazowego. Obecnie trwają prace nad wykonaniem audytu krajobrazowego, prowadzone w oparciu o Uchwałę nr LXXXIII/1734/2016 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 16 lutego 2016 r. w sprawie wykonania Audytu krajobrazowego województwa lubelskiego.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

Standard życia przyszłych mieszkańców jest zapewniony na terenie gminy w sposób podstawowy, a nawet ponadpodstawowy. Na terenie gminy zlokalizowane są:

Oświata

Przedszkola

Funkcjonują tutaj dwie samodzielne placówki przedszkolne: Przedszkole Samorządowe w Sitnie oraz Przedszkole w Jarosławcu, których organem założycielskim jest gmina. Ponadto oddziały przedszkolne znajdują się przy szkołach podstawowych w Cześnikach, Horyszowie Polskim, Kolonii Sitno i Kornelówce, które prowadzone są przez lokalne stowarzyszenie. Wszystkie placówki dysponują niewystarczającą liczbą miejsc w stosunku do zapotrzebowania. Część z nich wymaga adaptacji dodatkowych pomieszczeń, a wszystkie potrzebują uzupełnienia wyposażenia i zakupu pomocy dydaktycznych.

Szkoły podstawowe

Na terenie Gminy Sitno funkcjonuje **sześć szkół podstawowych**, do których w roku szkolnym 2013/2014 uczęszczało 408 uczniów. W zakresie organizacji systemu oświaty występuje tutaj zróżnicowanie pod względem organów prowadzących poszczególne placówki. **Dwie szkoły prowadzone są przez gminę:** Szkoła Podstawowa im. Wandy Popławskiej w Sitnie i Szkoła Podstawowa im. Marii Dąbrowskiej w Jarosławcu, natomiast **cztery pozostałe zarządzane są przez Stowarzyszenie**. Należą do nich: Szkoła Podstawowa w Cześnikach, Szkoła Podstawowa im. Stanisławy Baj w Horyszowie Polskim, Szkoła Podstawowa w Kolonii Sitno, Zespół Szkół w Kornelówce. Należy zauważyć, iż taki podział jest wyjątkowy w skali Lubelszczyzny i potwierdza dużą aktywność społeczności lokalnej.

Kultura

Główną instytucją kultury działającą na terenie Gminy Sitno jest **Centrum Kultury z Biblioteką w Sitnie**. Powstała ona 1 kwietnia 2014 roku w wyniku połączenia Gminnej Biblioteki Publicznej i Centrum Kultury w Sitnie. Jednostka realizuje działania w dziedzinie upowszechniania kultury i czytelnictwa. Zajmuje się również szeroko rozumianą promocją gminy realizowaną w skali powiatowej, regionalnej i krajowej. Do jej podstawowych zadań należy:

- ❖ realizowanie działań w dziedzinie wychowania, edukacji oraz upowszechniania wiedzy i kultury,
- ❖ ochrona tradycji kulturalnych i dziedzictwa kulturowego gminy,
- ❖ upowszechnianie dorobku i osiągnięć instytucji kultury, twórców i zespołów amatorskiego ruchu artystycznego oraz popularyzowanie i promowanie najcenniejszych wartości artystycznych kultury narodowej,
- ❖ prowadzenie działalności wydawniczej i promocyjnej,
- ❖ koordynacja działalności kulturalnej,
- ❖ gromadzenie i udostępnianie informacji oraz dokumentacji dotyczącej prowadzonej działalności.

Główna siedziba Centrum w Sitnie znajduje się w specjalnie przygotowanym budynku, w którego skład wchodzi pomieszczenia dydaktyczne, biurowe i rekreacyjne oraz sala widowiskowa. Jednostka zarządza również świetlicami wiejskimi na terenie gminy.

Placówka otacza opieką merytoryczną 14 Kół Gospodyń Wiejskich, prowadzi również zespoły artystyczne, w tym:

- ❖ Młodzieżową Orkiestrę Dętą,
- ❖ Chór *Wiarus*, *Kornelki* i Ludowy Zespół Śpiewaczy *Kajetanie*,
- ❖ Zespół Tańca Nowoczesnego *ONTIS*.

W siedzibie Centrum prowadzone są bezpłatne zajęcia fitness, czynna jest siłownia. Placówka dysponuje również pomieszczeniem do treningów tenisa stołowego. W roku 2014 zorganizowano 30 imprez, które obejmowały występy zespołów amatorskich, prelekcje, spotkania, wykłady, imprezy turystyczne i sportowo – rekreacyjne, konkursy i inne. Wzięło w nich udział ok. 3 000 osób.

Usługi w zakresie czytelnictwa realizowane są przez bibliotekę, dwie filie biblioteczne w Horyszowie Polskim oraz Cześnikach oraz punkt biblioteczny w Stanisławcu. Dysponują one łącznie księgozbiorem liczącym 11 878 woluminów. Na wysokim poziomie realizowane są usługi związane z rozwojem społeczeństwa informacyjnego. Wszystkie biblioteki udostępniają użytkownikom komputery z dostępem do Internetu. Większość z nich oferuje możliwość podłączenie komputera (urządzenia mobilnego) do Internetu bezprzewodowego na miejscu.

Analiza działalności organizacyjnej i merytorycznej Centrum Kultury z Biblioteką w Sitnie wskazuje na wysoki poziom usług kultury świadczonych na terenie gminy. Natomiast mankamentem jest zróżnicowany stan techniczny świetlic wiejskich, niepełne wyposażenie w media, niezagospodarowane otoczenia (brak placów zabaw i małej architektury) oraz ich niekompletne wyposażenie, co w przyszłości powinno być przedmiotem działań inwestycyjnych gminy.

Sport, rekreacja, turystyka

Na terenie gminy zlokalizowanych jest **kilkanaście obiektów sportowo – rekreacyjnych**, które w większości położone są przy placówkach szkolnych.

Ochrona zdrowia

Podstawową placówką, świadczącą usługi medyczne, na terenie gminy jest **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia w Sitnie**. Jego działalność jest finansowana na podstawie kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Placówka dysponuje następującymi gabinetami:

- ❖ gabinet lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
- ❖ gabinet lekarza rodzinnego (dwa gabinety),
- ❖ gabinet medycyny szkolnej,
- ❖ gabinet pielęgniarki środowiskowej-rodzinnej.

Tereny zmiany studium ze względu na swoje lokalizacje oraz charakter planowanych usług, spowodują podwyższenie jakości oraz różnorodności usług na terenie gminy.

ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Gmina podejmuje działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców: -z zakresu ochrony przeciwpożarowej – utrzymuje jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej -z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego –realizuje zadania we współpracy z Sekcją Ruchu Drogowego KPP, finansuje i zabezpiecza oświetlenie dróg na swoim terenie. W okresie ostatniego roku odnotowano ok.60 zdarzeń o charakterze kryminalnym /kradzież mienia, kradzież z włamaniem, rozboje, uszkodzenia mienia/. Wytoczono strategiczne cele działania: -podniesienie poziomu społecznego poczucia bezpieczeństwa, -wzrost bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym, -przygotowanie do wprowadzenia monitoringu w miejscach szczególnie niebezpiecznych, -zapobieganie patologii wśród dzieci i młodzieży, -wypracowanie społecznych inicjatyw na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777) rozszerzyła zakres Art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w części dotyczącej uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwojowych gminy oraz wynikających z nich kierunków zagospodarowania. Jednocześnie zgodnie z Art. 9. ust 3a zmiana studium dla części obszaru gminy wymaga dokonania, zarówno w części tekstowej jak i graficznej studium, zmian w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzonej zmiany przestają być aktualne, w szczególności zmian w zakresie określonym w art. 10 ust. 1. W związku z powyższym w niniejszym rozdziale zawarto szczegółową analizę uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju całej gminy Łaszców.

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy Sitno określone w „Strategii Rozwoju Gminy Sitno na lata 2015-2023”, przyjętej uchwałą nr XIV/89/2015 z dnia 29 listopada 2015 r. Rady Gminy Sitno. W celu zebrania oraz usystematyzowania informacji o wewnętrznym potencjale gminy, jak również dostrzeganych barier, zwracając jednocześnie uwagę na pojawiające się w otoczeniu szanse oraz zagrożenia mające wpływ na działalności oraz rozwój gminy sporządzono analizę SWOT przedstawiającą się następująco:

Cel generalny opiera się na **trzech priorytetach rozwoju** (nazywanych inaczej celami strategicznymi) wynikających ze wskazania najbardziej znaczących słabych i mocnych stron oraz aspiracji rozwojowych gminy. Są to następujące priorytety:

- ❖ **Priorytet I:** Poprawa jakości życia mieszkańców oraz aktywizacja społeczności lokalnej.
- ❖ **Priorytet II:** Rozwój gospodarczy gminy oraz podniesienie jej konkurencyjności.
- ❖ **Priorytet III:** Ochrona środowiska naturalnego oraz walorów krajobrazowych i kulturowych.

CEL GENERALNY

Osiąganie zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego

**poprzez wykorzystanie zasobów własnych gminy
oraz sprzyjających uwarunkowań otoczenia zewnętrznego**

PRIORYTET I

Poprawa jakości życia mieszkańców oraz aktywizacja społeczności lokalnej

CEL OPERACYJNY 1.1: Rozbudowa infrastruktury wpływającej na poprawę warunków życia mieszkańców	Kierunki działań: ⇒ Budowa, rozbudowa oraz remont i modernizacja obiektów pełniących funkcje rekreacyjno – sportowe (w tym: różnego rodzaju boiska, sale sportowe, zewnętrzne urządzenia sportowe, place zabaw itd.). ⇒ Budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury zaopatrzenia mieszkańców w wodę wraz z przyłączaniem nowych użytkowników. ⇒ Budowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa ruchu drogowego (w tym: oświetlenie uliczne, chodniki, parkingi, zatoki, bariery separujące itd.). ⇒ Organizacja, adaptacja i rewitalizacja przestrzeni publicznych pełniących funkcje społeczne i integracyjne (w tym: parki wiejskie, skwery, tereny zielone, centra miejscowości itd.).
CEL OPERACYJNY 1.2: Rozwój systemu edukacji - podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców gminy	Kierunki działań: ⇒ Budowa, rozbudowa oraz remont i modernizacja obiektów pełniących funkcje oświatowe wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą (w tym: przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja). ⇒ Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pochodzących z obszarów wiejskich, wspieranie indywidualnego rozwoju uczniów oraz nabywania przez nich kluczowych umiejętności poprzez realizację inicjatyw oświatowych (w tym indywidualne i grupowe zajęcia pozalekcyjne, programy stypendialne, wyjazdy edukacyjne, zapewnienie wczesnego dostępu do edukacji na poziomie przedszkolnym itp.). ⇒ Wyposażenie placówek przedszkolnych i szkolnych w nowoczesny sprzęt oraz pomoce dydaktyczne. ⇒ Podnoszenie jakości nauczania w szkołach oraz rozwój nowoczesnych form i treści kształcenia poprzez zwiększanie kompetencji kadry pedagogicznej, podnoszenie standardów i udoskonalanie metod nauczania. ⇒ Promowanie i wdrażanie idei podnoszenia kwalifikacji przez całe życie w społeczności lokalnej (kształcenie ustawiczne).
CEL OPERACYJNY 1.3: Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy	Kierunki działań: ⇒ Wspieranie istniejących oraz tworzenie i realizacja nowych programów/ projektów profilaktycznych ukierunkowanych na zapobieganie różnego rodzaju uzależnieniom (np. alkoholizm, narkomania i inne), pomoc osobom podejmującym leczenie oraz pomoc psychologiczna i prawna członkom rodziny. ⇒ Opracowanie i wdrożenie nowych programów wspierających osoby niezaradne na rynku pracy (szkolenia i kursy zawodowe, wsparcie psychologiczne, działania motywacyjne, subsydiowane miejsca pracy itd.). ⇒ Poprawa warunków funkcjonowania osób niepełnosprawnych i seniorów w społeczności lokalnej poprzez rozwijanie zróżnicowanych form wsparcia (w tym: utworzenie ośrodka dziennego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i seniorów, realizacja programów i projektów celowych itd.). ⇒ Rozwój systemu pomocy społecznej poprzez wzmocnienie jakości kadr, rozwój środowiskowych form wsparcia, aktywizację

	mieszkańców gminy i organizacji społecznych w ramach samopomocy. ⇒ Edukacja zdrowotna mieszkańców (w tym: organizacja akcji informacyjnych, szkoleń, kursów, publikacje, strony internetowe itd.). ⇒ Promocja i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu, rekreacji oraz aktywnego wypoczynku (w tym: imprezy sportowo - rekreacyjne dla różnych grup wiekowych, konkursy szkolne i gminne, materiały informacyjne, spotkania ze znanymi sportowcami itd.).
CEL OPERACYJNY 1.4: Wsparcie inicjatyw obywatelskich	Kierunki działań: ⇒ Stymulowanie powstawania organizacji pozarządowych oraz zwiększenie potencjału już istniejących poprzez udzielanie wsparcia w zakresie organizacyjnym, materialnym i finansowym (w tym: dotacje, udostępnianie obiektów i pomieszczeń w ramach różnych form aktywności, wspólna realizacja inicjatyw i projektów itd.). ⇒ Kształtowanie aktywności oraz rozwój różnych form społeczeństwa obywatelskiego (w tym: wdrożenie działań wspierających postawy innowacyjne i proekologiczne, organizacja wolontariatu itp.). ⇒ Kształtowanie tożsamości lokalnej i regionalnej, integracja społeczności gminnej (w tym: imprezy integracyjne, koncerty, publikacje, strony internetowe itd.).

PRIORYTET II

Rozwój gospodarczy gminy oraz podniesienie jej konkurencyjności

CEL OPERACYJNY 2.1: Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gminy	Kierunki działań: ⇒ Budowa, remonty i modernizacja dróg lokalnych na terenie gminy (w tym: drogi gminne i powiatowe). ⇒ Opracowanie oferty inwestycyjnej gminy (w tym: tereny inwestycyjne i obiekty – greenfield and brownfield, system zachęt i preferencji dla potencjalnych inwestorów zewnętrznych itd.). ⇒ Promocja i marketing gminy poprzez wykorzystanie dostępnych instrumentów przekazu (w tym: strony internetowe, oferty inwestycyjne wg standardów PALiZ, publikacje promocyjne, współpraca z instytucjami zajmującymi się promocją gospodarczą). ⇒ Podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji pracowników urzędu gminy, jednostek organizacyjnych oraz innych instytucji i organizacji współpracujących z gminą w zakresie promocji gospodarczej (w tym: szkolenia, seminaria, wyjazdy studyjne, studia podyplomowe itd.).
CEL OPERACYJNY 2.2: Wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych do rozwoju lokalnej gospodarki	Kierunki działań: ⇒ Budowa, rozbudowa i modernizacja szlaków turystycznych na terenie gminy (w tym: szlaki piesze, ścieżki rowerowe, ścieżki dydaktyczne itp.). ⇒ Zagospodarowanie turystyczne zbiorników i cieków wodnych oraz wyposażenie ich w zaplecze infrastrukturalne. ⇒ Budowa tzw. małej architektury w otoczeniu obiektów o znaczeniu turystycznym (wiaty, zadaszenia, miejsca na ognisko itd.). ⇒ Oznaczenie obiektów przyrodniczych i zabytkowych mających rangę turystyczną (w tym: kierunkowskazy, tablice informacyjne, tablice porządkowe itd.). ⇒ Promocja walorów turystycznych gminy oraz marketing lokalnych produktów turystycznych przy wykorzystaniu nowoczesnych

	narzędzi promocji i informacji (w tym: strony internetowe, foldery, targi turystyczne, prezentacje multimedialne itd.).
CEL OPERACYJNY 2.3: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości oraz poprawa efektywności rolnictwa	Kierunki działań: ⇒ Wsparcie powstawania i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy poprzez stosowanie ulg i preferencji. ⇒ Ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do kapitału i doradztwa (w tym: szkolenia, kursy, seminaria itd.). ⇒ Wsparcie dywersyfikacji gospodarstw rolnych w kierunku działalności pozarolniczej poprzez rozwijanie turystyki, w tym agroturystyki i ekoturystyki. ⇒ Wykorzystanie walorów ekologicznych gminy poprzez wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego i specjalistycznego.
CEL OPERACYJNY 2.4: Rozwój kontaktów zewnętrznych gminy	Kierunki działań: ⇒ Nawiązanie przez gminę współpracy w partnerami zewnętrznymi, w tym z zagranicą. ⇒ Wsparcie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej prowadzonej przez różnego typu placówki, w tym kulturalne, oświatowe, sportowe oraz organizacje pozarządowe. ⇒ Uczestniczenie w związkach, stowarzyszeniach i innych formach organizacyjnych, których celem jest wspomaganie rozwoju społeczno – gospodarczego gminy. ⇒ Wsparcie przedsiębiorców i właścicieli gospodarstw rolnych w pozyskiwaniu partnerów zewnętrznych, w tym zagranicznych oraz prowadzenie marketingu lokalnych produktów i producentów.

PRIORYTET III

Ochrona środowiska naturalnego oraz walorów krajobrazowych i kulturowych

CEL OPERACYJNY 3.1: Budowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska oraz edukacja ekologiczna mieszkańców	Kierunki działań: ⇒ Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączaniem użytkowników indywidualnych i gospodarczych (dotyczy zarówno miejscowości objętych aglomeracją Zamość, jak i zlokalizowanych poza jej zasięgiem). ⇒ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, gdzie występują utrudnienia związane z funkcjonowaniem sieci kanalizacyjnej (w tym: indywidualne budynki mieszkalne, podmioty gospodarcze, obiekty publiczne). ⇒ Realizacja programów ekologicznego wychowania dzieci i młodzieży (w tym: wyjazdy edukacyjne, lekcje profilowane, materiały promocyjne, konkursy ekologiczne itd.). ⇒ Kształtowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gminy (w tym: strony internetowe, ulotki, plakaty, konferencje itd.).
CEL OPERACYJNY 3.2: Podniesienie atrakcyjności gminy pod względem różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej	Kierunki działań: ⇒ Budowa infrastruktury odnawialnych źródeł energii, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania energii słonecznej (w tym: obiekty użyteczności publicznej, domy mieszkalne). ⇒ Wsparcie rozwoju sieci gazowniczej wraz z przyłączaniem do niej obiektów publicznych, gospodarstw indywidualnych i podmiotów gospodarczych. ⇒ Poprawa jakości wód poprzez zwiększenie efektywności gospodarki odpadami, zapobieganie powstawaniu dzikich wysypisk oraz ochrona przed zanieczyszczeniami zbiorników i cieków

	wodnych. ⇒ Ochrona terenów udostępnionych do celów turystycznych i rekreacyjno - sportowych.
CEL OPERACYJNY 3.3: Ochrona oraz promocja dziedzictwa kulturowego i dorobku kulturalnego gminy	Kierunki działań: ⇒ Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez rewaloryzację wartościowych obiektów i przestrzeni publicznych. ⇒ Budowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażanie w niezbędny sprzęt i urządzenia obiektów pełniących funkcje kulturalne, kulturowe, integracyjne i społeczne (w tym: domy kultury, świetlice wiejskie, muzea, izby pamięci itd.). ⇒ Promocja dziedzictwa kulturowego gminy i dorobku kulturalnego poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych oraz organizację wydarzeń kulturalnych (w tym: publikacje, festyny, jarmarki i kiermasze z udziałem lokalnych wytwórców, spotkania z lokalnymi artystami itd.). ⇒ Wspieranie twórczości ludowej oraz lokalnych twórców (udział w targach i prezentacjach poza terenem gminy, wernisaże i wystawy lokalnych twórców, stypendia itd.).

Analizy ekonomiczne

Suma wydatków z budżetu gminy Sitno wyniosła w 2016 roku 23,3 mln złotych, co daje 3,4 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to spadek wydatków o 4.6% w porównaniu do roku 2015. Największa część budżetu gminy Sitno - 39.1% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 852 - Pomoc społeczna (31%) oraz na Dział 750 - Administracja publiczna (8.4%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 981,6 tys złotych, czyli 4,2% wydatków ogółem. Suma dochodów do budżetu gminy Sitno wyniosła w 2016 roku 23,6 mln złotych, co daje 3,5 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 1.1% w porównaniu do roku 2015. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (41.6%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 852 - Pomoc społeczna (28.1%) oraz z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (21.9%). W budżecie gminy Sitno wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 387 złotych na mieszkańca (11,2%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 0,5 złotych na mieszkańca (0,0%). Więcej: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Sitno#finanse-publiczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych wydatki bieżące jednostek budżetowych obejmują: wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w państwowych jednostkach budżetowych oraz składki naliczane od tych wynagrodzeń i uposażeń, zakupy towarów i usług, koszty utrzymania oraz inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych i realizacji ich zadań statutowych oraz koszty zadań zleconych do realizacji jednostkom zaliczanym i niezaliczanym do sektora finansów publicznych, z wyłączeniem organizacji pozarządowych. Natomiast Wydatki majątkowe obejmują: wydatki na zakup i obciążenie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz wydatki inwestycyjne państwowych jednostek budżetowych oraz dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowywanie kosztów inwestycji realizowanych przez inne jednostki.

Analizy środowiskowe

Stan środowiska na terenie gminy Łaszczów został opisany w rozdziale **UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO**. W celu określenia potrzeb i możliwości rozwojowych gminy w kontekście strefy przyrodniczej sporządzono, w oparciu o

dostępne dokumenty strategiczne i charakteryzujące stan środowiska analizę:

Obszar gminy, pod względem wskaźników stanu środowiska naturalnego, zajmuje bardzo wysoką lokatę w kraju i należy do **najczystszych ekologicznie obszarów Polski**. Obserwowany jest jednak szereg zagrożeń środowiska, które przedstawione zostały w dalszej części opracowania. Mają one charakter naturalny lub antropogeniczny. Rodzaj i intensywność zagrożeń wiąże się ze specyfiką obszaru, tj. rozwojem gospodarczym w powiązaniu z warunkami fizyczno - geograficznymi.

Analizy społeczne

Dla gminy sporządzona została w 20015 r. „Strategia Rozwoju Gminy Sitno na lata 2015-2023”. Na potrzeby ww. dokumentu sporządzono analizy SWOT, które obejmują między innymi aspekty dotyczące strefy społecznej:

SWOT dla Gminy Sitno.

Silne strony	Słabe strony
- Położenie w niewielkiej odległości od miasta Zamość. - Dobra dostępność komunikacyjna w relacjach zewnętrznych. - Dobrze rozwinięta sieć dróg lokalnych. - Obecność wysokiej rangi obszarów chronionych, walory krajobrazowe - Wysoka jakość gleb do prowadzenia działalności rolniczej. - Dobre warunki do rozwoju energetyki słonecznej. - Bogata i urozmaicona historia gminy, obecność obiektów zabytkowych. - Duża aktywność społeczna mieszkańców i organizacji pozarządowych. - Dobrze rozwinięta sieć placówek wychowawczo - oświatowych. - Duża aktywność Centrum Kultury z Biblioteką w Sitnie, funkcjonowanie licznych świetlic wiejskich. - Dobrze rozwinięta sieć obiektów sportowo – rekreacyjnych. - Duża aktywność OSP, dobrze rozwinięta sieć jednostek na terenie gminy. - Duża liczba gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą. - Wzrastająca liczba podmiotów gospodarczych.	- Niski odsetek dróg lokalnych posiadających nawierzchnię utwardzoną, niewielka ilość infrastruktury bezpieczeństwa ruchu drogowego. - Niska lesistość gminy. - Niewystarczający poziom rozwoju infrastruktury technicznej, w tym ochrony środowiska (kanalizacja, wodociągi, sieć gazowa). - Zły stan niektórych obiektów zabytkowych. - Niewielka liczba elementów infrastruktury turystycznej. - Niekorzystne zjawiska demograficzne na terenie gminy. - Wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz bezrobotnych. - Zróżnicowany stan techniczny obiektów szkolnych i przedszkolnych, niekompletne wyposażenie w pomoce dydaktyczne. - Zły stan techniczny świetlic wiejskich, niekompletne wyposażenie. - Potrzeby inwestycyjne w zakresie zabezpieczenia i wyposażenia infrastruktury rekreacyjno – sportowej. - Niekompletne wyposażenie jednostek OSP. - Rozdrobnienie gospodarstw rolnych, niewielka efektywność produkcji. - Niskie zatrudnienie w ramach działalności gospodarczej, dominują mikroprzedsiębiorstwa.
Szanse	Zagrożenia
- Rozwój sektora odnawialnych źródeł energii. - Wzrost znaczenia walorów przyrodniczych i kulturowych w rozwoju różnych form aktywności gospodarczej, w tym turystyki. - Współpraca w rozwoju infrastruktury turystycznej z miastem Zamość i sąsiednimi gminami. - Wzrost znaczenia w relacjach regionalnych, krajowych i międzynarodowych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez gminę.	- Sąsiedztwo gmin o podobnym profilu społeczno - gospodarczym (konkurencja). - Peryferyjne położenie województwa lubelskiego i jego zapóźniania w zakresie rozwoju infrastruktury drogowej. - Degradacja środowiska naturalnego gminy wskutek niedorozwoju infrastruktury, w tym infrastruktury ochrony środowiska. - Konkurencja innych JST w pozyskiwaniu dotacji

5. Nawiązanie współpracy z partnerami zewnętrznymi, w tym z zagranicy.	unijnych.
6. Opracowanie i wdrożenie mechanizmu wspierania organizacji pozarządowych działających w różnych sferach życia społecznego i gospodarczego.	5. Narastająca emigracja ludzi młodych poza teren gminy lub za granicę.
7. Wzrost dostępności do usług społecznych, m.in. poprzez zastosowanie nowoczesnych technik informacyjnych i komunikacji.	6. Niska świadomość mieszkańców, dotycząca potrzeby funkcjonowania instytucji doradczych i wsparcia biznesu.
8. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy poprzez przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz przygotowanie oferty inwestycyjnej.	
9. Wykorzystanie środków unijnych na lata 2014 – 2020.	

CEL GENERALNY

**Osiąganie zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego
poprzez wykorzystanie zasobów własnych gminy
oraz sprzyjających uwarunkowań otoczenia zewnętrznego**

PRIORYTET I

Poprawa jakości życia mieszkańców oraz aktywizacja społeczności lokalnej

CEL OPERACYJNY 1.1: Rozbudowa infrastruktury wpływającej na poprawę warunków życia mieszkańców	Kierunki działań: ⇒ Budowa, rozbudowa oraz remont i modernizacja obiektów pełniących funkcje rekreacyjno – sportowe (w tym: różnego rodzaju boiska, sale sportowe, zewnętrzne urządzenia sportowe, place zabaw itd.). ⇒ Budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury zaopatrzenia mieszkańców w wodę wraz z przyłączaniem nowych użytkowników. ⇒ Budowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa ruchu drogowego (w tym: oświetlenie uliczne, chodniki, parkingi, zatoki, bariery separujące itd.). ⇒ Organizacja, adaptacja i rewitalizacja przestrzeni publicznych pełniących funkcje społeczne i integracyjne (w tym: parki wiejskie, skwery, tereny zielone, centra miejscowości itd.).
CEL OPERACYJNY 1.2: Rozwój systemu edukacji - podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności mieszkańców gminy	Kierunki działań: ⇒ Budowa, rozbudowa oraz remont i modernizacja obiektów pełniących funkcje oświatowe wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą (w tym: przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja). ⇒ Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pochodzących z obszarów wiejskich, wspieranie indywidualnego rozwoju uczniów oraz nabywania przez nich kluczowych umiejętności poprzez realizację inicjatyw oświatowych (w tym indywidualne i grupowe zajęcia pozalekcyjne, programy stypendialne, wyjazdy edukacyjne, zapewnienie wczesnego dostępu do edukacji na poziomie przedszkolnym itp.). ⇒ Wyposażenie placówek przedszkolnych i szkolnych w nowoczesny sprzęt oraz pomoce dydaktyczne. ⇒ Podnoszenie jakości nauczania w szkołach oraz rozwój nowoczesnych form i treści kształcenia poprzez zwiększanie kompetencji kadry pedagogicznej, podnoszenie standardów i udoskonalanie metod nauczania.

	⇒ Promowanie i wdrażanie idei podnoszenia kwalifikacji przez całe życie w społeczności lokalnej (kształcenie ustawiczne).
CEL OPERACYJNY 1.3: Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy	Kierunki działań: ⇒ Wspieranie istniejących oraz tworzenie i realizacja nowych programów/ projektów profilaktycznych ukierunkowanych na zapobieganie różnego rodzaju uzależnieniom (np. alkoholizm, narkomania i inne), pomoc osobom podejmującym leczenie oraz pomoc psychologiczna i prawna członkom rodziny. ⇒ Opracowanie i wdrożenie nowych programów wspierających osoby niezaradne na rynku pracy (szkolenia i kursy zawodowe, wsparcie psychologiczne, działania motywacyjne, subsydiowane miejsca pracy itd.). ⇒ Poprawa warunków funkcjonowania osób niepełnosprawnych i seniorów w społeczności lokalnej poprzez rozwijanie zróżnicowanych form wsparcia (w tym: utworzenie ośrodka dziennego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i seniorów, realizacja programów i projektów celowych itd.). ⇒ Rozwój systemu pomocy społecznej poprzez wzmocnienie jakości kadr, rozwój środowiskowych form wsparcia, aktywizację mieszkańców gminy i organizacji społecznych w ramach samopomocy. ⇒ Edukacja zdrowotna mieszkańców (w tym: organizacja akcji informacyjnych, szkoleń, kursów, publikacje, strony internetowe itd.). ⇒ Promocja i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu, rekreacji oraz aktywnego wypoczynku (w tym: imprezy sportowo - rekreacyjne dla różnych grup wiekowych, konkursy szkolne i gminne, materiały informacyjne, spotkania ze znanymi sportowcami itd.).
CEL OPERACYJNY 1.4: Wspieranie inicjatyw obywatelskich	Kierunki działań: ⇒ Stymulowanie powstawania organizacji pozarządowych oraz zwiększenie potencjału już istniejących poprzez udzielanie wsparcia w zakresie organizacyjnym, materialnym i finansowym (w tym: dotacje, udostępnianie obiektów i pomieszczeń w ramach różnych form aktywności, wspólna realizacja inicjatyw i projektów itd.). ⇒ Kształtowanie aktywności oraz rozwój różnych form społeczeństwa obywatelskiego (w tym: wdrożenie działań wspierających postawy innowacyjne i proekologiczne, organizacja wolontariatu itp.). ⇒ Kształtowanie tożsamości lokalnej i regionalnej, integracja społeczności gminnej (w tym: imprezy integracyjne, koncerty, publikacje, strony internetowe itd.).

Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Gmina Sitno ma 6 766 mieszkańców, z czego 49,7% stanowią kobiety, a 50,3% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców wzrosła o 0,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,1 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Sitno zawarli w 2017 roku 45 małżeństw, co odpowiada 6,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,3 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,2% mieszkańców gminy Sitno jest stanu wolnego, 55,8% żyje w małżeństwie, 2,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 11,5% to wdowy/wdowcy. Gmina Sitno ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -9. Odpowiada to

przyrostowi naturalnemu -1,32 na 1000 mieszkańców gminy Sitno. W 2017 roku urodziło się 55 dzieci, w tym 41,8% dziewczynek i 58,2% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 383 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,71 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2016 roku 47,2% zgonów w gminie Sitno spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,0% zgonów w gminie Sitno były nowotwory, a 5,4% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Sitno przypada 9.7 zgonów. Jest to mniej od wartości średniej dla województwa lubelskiego oraz nieznacznie mniej od wartości średniej dla kraju. W 2017 roku zarejestrowano 82 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 98 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Sitno -16. W tym samym roku 1 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1. 63,5% mieszkańców gminy Sitno jest w wieku produkcyjnym, 18,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Więcej: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Sitno#dane-demograficzne

Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Zgodnie z przepisami ustawy o samorządzie gminnym każda gmina wykonując zadania i kompetencje działa w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Samorząd gminy realizuje zadania publiczne o znaczeniu lokalnym, ale tylko te, których wykonywanie nie jest zastrzeżone dla innych podmiotów, zgodnie z zasadą domniemania kompetencji. Takie określenie zakresu działania daje władzom lokalnym możliwość podejmowania działań innowacyjnych, stwarzających korzystne warunki rozwoju gminy. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (Dz. U. 2018, poz. 994) określa co należy do zadań własnych gminy, a mianowicie zaspokajanie potrzeb zbiorowych. Kolejne zadania obejmują infrastrukturę techniczną. Szczegółowo zadania własne z zakresu infrastruktury technicznej można podzielić na działania dotyczące:

- wodociągów i zaopatrzenia w wodę,
- kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych,
- zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą
- zaopatrzenia w gaz,
- wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- edukacji publicznej i innych wynikających z ustawy o samorządzie gminnym.

Jak wynika z powyższego, gmina wykonuje zadania publiczne w celu zaspokojenia potrzeb swoich mieszkańców. Odpowiada również za zapewnienie odpowiednich warunków życia miejscowej ludności oraz podstawową obsługę obywateli. Zadania własne wychodzą naprzeciw wymogom racjonalizacji wydatków publicznych; bowiem władze gminne mają najlepsze rozpoznanie lokalnych potrzeb, mogą ustalać hierarchię celów, na które wydatkowane są środki oraz mogą nadzorować ich wykorzystywanie.

Dostępne gminom źródła finansowania inwestycji infrastrukturalnych można podzielić na następujące kategorie:

- dochody własne,
- subwencje,
- dotacje celowe,
- dotacje celowe z funduszy celowych,
- kredyty i pożyczki,
- obligacje komunalne,
- środki ze źródeł pozabudżetowych na zadania własne,
- źródła finansowania ze środków zewnętrznych.

Dochody własne powiększone o subwencje to najbardziej naturalne źródło pozyskiwania przez gminy środków inwestycyjnych. Dochody własne są w granicach prawa kształtowane przez władze gminy natomiast wysokość wpływów z tytułu subwencji zależy przede wszystkim od czynników, na które gmina nie ma wpływu. Nie umniejsza to jednak swobody gminy w decydowaniu o sposobach ich wydatkowania, może jednak utrudniać projektowanie inwestycji w dłuższym okresie.

Źródła finansowania ze środków zewnętrznych.

Od czasu członkostwa w Unii Europejskiej w dużej mierze infrastruktura techniczna jest finansowana z funduszy unijnych. Regulacje dotyczące udzielania dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań

inwestycyjnych gminy zostały zawarte w ustawie o finansach publicznych. Zasady i tryb udzielania dotacji celowych dla gmin określa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

W myśl ustawy o finansach publicznych, gminy mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe m.in. na finansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach budżetowych.

Ponieważ przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu infrastruktury technicznej, zapisane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy nie są możliwe do zrealizowania w ciągu jednego roku dlatego też powinny być rozważane w perspektywie dłuższej. Roczny charakter budżetu nie pozwala na prezentację poszczególnych inwestycji w całym okresie ich realizacji, nie gwarantując jednocześnie, iż realizacja inwestycji znajdzie odzwierciedlenie w budżetach kolejnych lat.

Zaznaczyć jednak należy, iż WPF nie obejmuje większości inwestycji, które są przewidziane w dokumencie jakim jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, ponieważ są one dopiero planowane w tym dokumencie.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Uwzględniając przeprowadzone analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, prognozy demograficzne, jak również przy uwzględnieniu możliwości finansowania, głównymi czynnikami wpływającymi na zapotrzebowanie gminy w zakresie lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej są:

- uzyskania wysokiego poziomu życia mieszkańców
- uzyskanie silnej i konkurencyjnej gospodarki zdolnej do tworzenia nowych miejsc pracy i ograniczenia bezrobocia.
- rozwój usług jak też wzmocnienie gospodarki (innowacyjność)
- aktywne społeczeństwo obywatelskie
- odpowiedzialność gminy za realizację wymogów rozwoju

Ponadto polityka gminy zmierza do:

- zwiększanie standardów życia mieszkańców poprzez:
- osiągnięcie wskaźnika 53,0 m² powierzchni użytkowej mieszkania/osobę jako docelową wartość przeciętną dla gminy (w 2016 r. – 28,6 m²). Wg danych GUS przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w całej Polsce w 2016 r. wyniosła 27,4 m² (dla powiatu zamojskiego - w 2016 r. – 30,6 m², dla województwa lubelskiego - w 2016 r. – 27,7 m²), co jest wartością niższą do średniej dla gminy Sitno, i na przestrzeni lat charakteryzuje się systematycznym wzrostem (w ciągu minionych 10 lat wzrosła o prawie 20%). Należy dążyć do systematycznej poprawy warunków życia mieszkańców gminy, poprzez umożliwienie zwiększenia powierzchni użytkowej mieszkań do standardów unijnych, tj. do wielkości 53,0 m² na jednego mieszkańca,
- zwiększenie wskaźnika samodzielności zamieszkania – 95%, tj. 1,05 gospodarstwa domowego na mieszkanie,
- wymiana zabudowy mieszkaniowej substandardowej na zabudowę o współczesnych standardach,
- kontynuacja zabudowy na terenach wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2003 r. z późniejszymi zmianami, a dotychczas nie zabudowanych,

- przyjęcie nadrzędnej zasady równoległej realizacji infrastruktury technicznej przy uruchamianiu nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, przy jednoczesnym planowaniu nowej zabudowy na terenach położonych poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną

Na funkcję usługową składają się usługi publiczne i komercyjne. Grupę usług publicznych reprezentują usługi związane z publiczną nauką i oświatą, kulturą, opieką zdrowotną i społeczną, administracją. Znaczący udział w grupie usług komercyjnych zajmują usługi (o różnym charakterze: sklepy, apteki itp.), jak również szeroko pojęta działalność gospodarcza prowadzona przez mieszkańców w miejscu zamieszkania, która zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane może być prowadzona na powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku. Wśród usług ważne miejsce zajmują również usługi wyższego rzędu oraz centrotwórcze. Uwzględniając przeprowadzone analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, prognozy demograficzne, jak również przy uwzględnieniu możliwości finansowania, głównymi czynnikami wpływającymi na zapotrzebowanie gminy w zakresie lokalizacji nowej zabudowy usługowej są:

- położenie gminy w pobliżu miasta powiatowego,
- potrzeby związane z lokalizacją usług o znaczeniu zarówno lokalnym, jak i ponadlokalnym,
- dogodny układ komunikacyjny
- dostępność programu wsparcia rozwoju przedsiębiorstw w ramach programów operacyjnych,

Do funkcji produkcyjnej można zaliczyć zarówno zabudowę związaną bezpośrednio z produkcją, jak również z szeroko rozumianym przemysłem, oraz obiektami składów i magazynów. Uwzględniając przeprowadzone analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne, prognozy demograficzne, jak również przy uwzględnieniu możliwości finansowania, głównymi czynnikami wpływającymi na zapotrzebowanie gminy w zakresie lokalizacji nowej zabudowy produkcyjnej są:

- położenie na skrzyżowaniu dróg wojewódzkiej oraz powiatowych oraz dróg wojewódzkich,
- położenie w pobliżu Zamościa, pozwalające na korzystanie z wykształconej kadry, przy jednoczesnym ograniczeniu kosztów transportu,
- dostępność programu wsparcia rozwoju przedsiębiorstw w ramach programów operacyjnych.

Przeprowadzone analizy zarówno stanu istniejącego, jak i planowanych przez gminę kierunków rozwoju, pozwalają na określenie maksymalnego w skali gminy Sitno zapotrzebowanie na nową zabudowę. Przy obliczeniu maksymalnego zapotrzebowania w skali gminy na nową zabudowę wzięto pod uwagę perspektywę 30 lat, tj. lata 2019 - 2049, jak również niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się w możliwości zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%.

	III zmiana studium (obecna)
Obszary przeznaczone pod zabudowę (nową) (m2)	1 800 000
Funkcja MN + RM (m2) /U	1 800 000
Funkcja U (m2)	-----
Funkcja P (m2)	-----
Powierzchnia użytkowa zabudowy funkcji MN +RM (m2)/U	1 000 000
Powierzchnia użytkowa zabudowy funkcji U (m2)	-----
Powierzchnia użytkowa zabudowy funkcji P (m2)	-----

Chłonność obszarów położonych w gminie Sitno (łącznie ze wszystkich zmian)

Dla zabudowy mieszkaniowej (MN + RM)

Chłonność = .ilość mieszkań x średnia ilość osób na 1 mieszkanie x pow. mieszkania

MN i RM – ok. $2000 \times 2,81 \times 50 \text{ m}^2 = 281\,000$

RAZEM 281 000

Dla zabudowy usługowej i produkcyjnej (U/P)

Chłonność = (U,P)/(MU)

Równocześnie:

- nie zastosowano współczynników korygujących, analizując uzyskane wyniki, biorąc możliwie precyzyjne zagregowanie budynków, bez placów, ulic, etc.;

- uzyskane wyniki poddano porównaniu z danymi statystycznymi, przeprowadzono wyliczenia sprawdzające przy pomocy algorytmu, wypracowanego przez Centrum Badań Metropolitalnych Uniwersytetu Adama Mickiewicza przy opracowywaniu „Koncepcji kierunków rozwoju przestrzennego Metropolii Poznań” (2015), wg poniższych wzorów.

Algorytm obliczania chłonności demograficznej dla terenów zabudowy mieszkaniowej

Źródło: Centrum Badań Metropolitalnych UAM.

CHŁONNOŚĆ DEMOGRAFICZNA

MN +RM/U – $2000 \times 2,81 \times 0,7 \times 0,8 = 3148$

RAZEM 3148

Parametry do obliczania chłonności demograficznej dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

Parametr	Wartość	Jednostka	Uwagi
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	2,81	os./mieszkanie	dane statystyczne (wg GUS 2015 dla województwa lubelskiego)
liczba lokali mieszkalnych	1	szt.	budynek jednorodzinny może mieścić także drugi lokal mieszkalny
minimalna powierzchnia działki budowlanej		MN - 700m ² RM - 1000m ²	zgodnie z ustaleniami planu lub wartość przyjęta dla obliczeń (zależna od średniej powierzchni istniejących działek na danym terenie)

Trudno szacować parametry terenochłonności dla przyszłych inwestycji w sferze usługowej, gdyż uzależnione są one w dużej mierze od trudnych do przewidzenia przemian technologicznych, organizacyjnych i społecznych. Z drugiej jednak strony, należy założyć, iż specyficzne potrzeby inwestorów w sferze usługowej mogą być bardziej wymagające niż standardy rynku mieszkaniowego, stąd też w celu bardziej elastycznego odpowiadania na ich preferencje, zasób terenów przeznaczonych pod tego typu działalność może być nieco szerszy niż realne możliwości całkowitego wykorzystania w perspektywie 2049 r.

Obszary przeznaczone pod zabudowę (m2)	1 800 000
Funkcja MN + RM (m2) z usługami	1 800 000
Funkcja U (m2)	-----

Obszary przeznaczone pod zabudowę (nową) (m2)	III zmiana studium (obecna)	100%
Funkcja MU + RM(m2) z usługami	1 800 000	100%
Funkcja U (m2)	-----	-----
Powierzchnia użytkowa zabudowy funkcji MU + RM (m2) z usługami	1 800 000	-----
Powierzchnia użytkowa zabudowy funkcji U (m2)	-----	-----

Przyjmuje się III warianty przewidywanej liczby mieszkańców: obecnie 6722

I wariant – 6800
 II wariant – 7000
 III wariant – 7200

I wariant minimalny (do roku 2024) – $6800 \times 50 \text{ m}^2 = 340\,000 \text{ m}^2$
 II wariant średni (do roku 2034) – $7000 \times 50 \text{ m}^2 = 350\,000 \text{ m}^2$
 II wariant optymistyczny (do roku 2049) – $7200 \times 50 \text{ m}^2 = 360\,000 \text{ m}^2$

Po przyjęciu, że oszacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową (MN + RM) stanowi 100%.

Wyniki zapotrzebowania na nową zabudowę do 2049 r.

L.p.	Wariant	MU+ RM(m²) z usługami
1.	I	340 000
2.	II	350 000
3.	III	360 000

Przy stanie obecnym zakładając, że jest 6766 mieszkańców licząc, że na jedno mieszkanie przypada 2,81 mieszkańca mamy ok. 2408 lokali mieszkalnych. Przy założeniu, iż obecnie liczba mieszkańców to $6766 \times 50 \text{ m}^2$ powierzchni na jednego mieszkańca mamy **338 300 m²** powierzchni użytkowej.

Wg danych z zasobów gminy istniejąca zabudowa mieszkaniowa stanowi obecnie ok. 20 ha – czyli 200 000 m².

Grunty zabudowane i zurbanizowane tworzyły kompleks o powierzchni 384 ha (3,44% powierzchni gminy), w tym:

- tereny mieszkaniowe: 18 ha, ^[1]_{SEP}

- tereny przemysłowe: 3 ha^[1]_[SEP]
- tereny inne zabudowane: 24 ha^[1]_[SEP]
- tereny zurbanizowane niezabudowane: 6 ha,
- tereny rekreacji i wypoczynku: 3 ha,
- tereny komunikacyjne: drogi: 283 ha,
- tereny komunikacyjne: kolejowe 47 ha,
- nieużytki: 12 ha

Wzrost dla zabudowy mieszkaniowej (w stosunku do zakładanej):

I wariant minimalny (do roku 2024) – 14 050 m²

II wariant średni (do roku 2034) – 39 050 m²

II wariant optymistyczny (do roku 2049) – 64 050 m²

Powierzchnia gminy wynosi 11 162 ha z czego ok. 384 ha jest zabudowane (tj. ok. 3,45%) tereny mieszkaniowe ok. 20 ha. Analizy chłonności terenu dokonano przyjmując jako definicję chłonności liczbę mieszkańców tj. ilość osób na 1 hektar terenu zabudowy określony:

- jako netto (bezpośrednio przeznaczone pod zabudowę)

- jako brutto (zabudowane netto + infrastruktury);

Chłonność terenu brutto to liczba mieszkańców / powierzchnia terenu brutto tj. 6766 (liczba osób)/20 ha. Wskaźnik chłonności wynosi 338.

Ponieważ maksymalne w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę przewyższa sumę powierzchni użytkowej istniejącej zabudowy oraz zarezerwowanej w planach miejscowych, możliwe jest zaplanowanie dodatkowych terenów pod lokalizację zabudowy.

Realizacja nowej zabudowy będzie związana niejednokrotnie z realizacją infrastruktury technicznej, drogowej oraz społecznej. W przypadku terenów położonych w wykształconej już zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej koszty ponoszone przez gminę będą minimalizowane.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem określającym przede wszystkim kierunki rozwoju. Szczegółowa lokalizacja infrastruktury społecznej czy infrastruktury drogowej - publicznej, będzie sankcjonowana dopiero na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, będą sporządzone prognozy skutków finansowych uchwalenia planu miejscowego. W prognozach finansowych w sposób precyzyjny zostaną określone skutki dla budżetu gminy uchwalenia planu miejscowego, zarówno te pozytywne – wyrażające wpływy do budżetu, jak również skutki generujące wydatki.

W przypadku gminy Sitno nie zaistnieje sytuacja rozlewania się zabudowy, ze względu na stosunkowo niewielką powierzchnię jednostki administracyjnej. Co prawda prognozy demograficzne wskazują na zmniejszanie się liczby mieszkańców, jednakże dążyć należy do podwyższania standardów zamieszkania i przez to zwiększanie pow. użytkowej mieszkania na osobę. Przez fakt, iż rozwój zabudowy dotyczy obszarów o zwartej strukturze nie przewiduje się zdecydowanego zwiększenia nakładów na infrastrukturę techniczną i transportową, związanych z nową zabudową.

Zakładany rozwój zabudowy ma charakter długofalowy i zrównoważony.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego dla budownictwa mieszkaniowego, wyznaczone w ramach IV zmiany studium, zostały skorelowane z wynikami chłonności inwestycyjnej oraz prognozowanego zapotrzebowania na nową zabudowę, wynikającego z bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę. W ramach wyznaczonych kierunków zagospodarowania przestrzennego budownictwa mieszkaniowego w pierwszej kolejności zostały uwzględnione tereny znajdujące się w obrębie bądź w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów o zwartej, wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, stanowiąc uzupełnienie i kontynuację istniejących jednostek osadniczych, oraz obszary dla których

dopuszczono możliwość zabudowy mieszkaniowej w ramach obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Tereny zmian studium (zgodnie z wnioskami inwestorów prywatnych), należą w większości do właścicieli prywatnych. Nie wykluczone, że zmiany studium mogą być zlokalizowane na terenach należących np. do gminy lub Skarbu Państwa.

Tereny objęte IV zmianą studium stanowią w zdecydowanej większości grunty prywatne, w niewielkim zakresie grunty samorządu gminnego oraz wojewódzkiego.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie zmian studium nie występują naturalne zagrożenia geologiczne takie jak: osuwiska, ruchy masowe itp.

W granicach IV zmiany studium nie znajdują się obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Tereny zmian studium zlokalizowane poza obszarami udokumentowanych złóż.
Teren całej gminy znajduje się w obrębie udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 407 - Niecka Lubelska (Chełm-Zamość).

W granicach IV zmiany studium nie znajdują się obszary udokumentowanych złóż kopalin.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Eksploatacja surowców wpływa w znaczący sposób na środowisko przyrodnicze. Powoduje istotne przekształcenie rzeźby terenu, a w konsekwencji zmianę krajobrazu, zmianę stosunków wodnych, degradację gleb, zwłaszcza utratę gleb dobrej jakości, degradację roślinności, w tym stanowisk roślin chronionych. Stanowić może również zagrożenie dla jakości wód podziemnych. Eksploatacja surowców oraz ich transport są również źródłem hałasu, przy czym transport surowca i związany z nim hałas komunikacyjny odczuwane mogą być również poza terenem eksploatacji. Pewne zagrożenie dla środowiska wiąże się z istnieniem wyrobisk poeksploatacyjnych, dotychczas niezrekultywowanych, które znajdują się na terenie gminy. Wyrobiska takie są dla miejscowej ludności potencjalnym miejscem gromadzenia odpadów, tzw. dzikich wysypisk.

Na obszarze gminy występowały tereny eksploatacji złoża torfu oraz piasku.

Na obszarze gminy nie występują tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych

Na obszarach objętych zmianą studium nie występują tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

Gospodarka wodno-ściekowa w gminie Sitno jest obecnie tylko częściowo uregulowana. Gmina przy pewnym stopniu zwodociągowania jest niedostatecznie wyposażona w sieć kanalizacji sanitarnej, co zwiększa zagrożenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego ściekami bytowymi.

Długość rozdzielczej sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 46,5 km. Przyłączonych jest do niej 861 indywidualnych budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, które zamieszkiwane są przez 2017 osób. Wskaźnik liczby osób korzystających z wodociągów na 100 mieszkańców gminy wyniósł 29,64 osoby.

Sieć wodociągowa rozłożona jest bardzo nierównomiernie. Występują sołectwa, w których nie ma tego typu infrastruktury, do których należą: Boży Dar, Cześniki, Cześniki - Kolonia, Cześniki - Kolonia Górna, Horyszów - Nowa Kolonia, Jarosławiec, Karp, Kornelówka – Kolonia, Stabrow i Wólka Horyszowska. W dwóch sołectwach, **Czolki i Kornelówka** wskaźniki zwodociągowania osiągają wartości poniżej średniej gminnej (odpowiednio: 20,35 i 21,22 osoby na 100 mieszkańców). Mieszkańcy tych jednostek korzystają z wody różnej jakości, pozyskiwanej z indywidualnych studni czerpanych.

Z drugiej strony, na terenie gminy zlokalizowane są sołectwa o wysokim stopniu zaopatrzenia w infrastrukturę wodociągową, a wartość wskaźnika przekracza tam 70 użytkowników na 100 mieszkańców. Należą do nich następujące jednostki:

- **Rozdoly:** 84,98 osoby/ 100 mieszkańców^[1]_[SEP]
- **Horyszów Polski:** 78 osób/ 100 mieszkańców^[1]_[SEP]
- **Stanisławka:** 77,72 osoby/ 100 mieszkańców^[1]_[SEP]
- **Horyszów - Stara Kolonia:** 75,16 osoby/ 100 mieszkańców,
- **Sitno:** 74,65 osoby/ 100 mieszkańców^[1]_[SEP]
- **Jarosławiec Dolny:** 64,86 osoby/ 100 mieszkańców.

W pozostałych miejscowościach poziom zwodociągowania oscyluje w granicach zbliżonych do wskaźnika gminnego i zamyka się w wartościach od 31 do 45 osób na 100 mieszkańców.

Na koniec roku 2016 długość sieci gazowej na terenie gminy wynosiła 100,2 km. Przyłączonych do niej było 501 obiektów mieszkalnych, które zamieszkałe były przez 2004 osoby, co stanowiło 29,46% mieszkańców gminy. Sieć gazowa rozłożona jest bardzo nierównomiernie. Zlokalizowane są tutaj miejscowości, gdzie ten element infrastruktury nie występuje (Cześniki- Kolonia Górna, Jarosławiec Dolny, Jarosławiec Górny, Kornelówka – Kolonia, Rozdoly, Stanisławka). W innych miejscowościach, np. Jarosławiec i Wólka Horyszowska poziom gazyfikacji przekracza 70%.

Istotnym elementem infrastruktury technicznej jest sieć energetyczna funkcjonująca na terenie gminy. Przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia 110V, dostawcą jest Zamojska Korporacja Energetyczna S.A. Terenowy Zakład Energetyczny w Zamościu. Analizując jej zasięg, należy uznać, że jest ona rozwinięta w stopniu zadowalającym. Niemniej jednak niektóre jej odcinki należy zmodernizować ze względu na zużycie, związane z długotrwałym użytkowaniem.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej łącznie wynosiła 10,3 km, korzystało z niej 144 gospodarstw domowych. Funkcjonuje tutaj również 977 zbiorników bezodpływowych oraz 190 przydomowych oczyszczalni ścieków. Poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie sieciowej komunalnej gospodarki ściekowej wynosi mniej niż 8%.

Należy wskazać dużą różnicę pomiędzy zużyciem wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (64,1 dam³/rok a ściekami odprowadzonymi siecią kanalizacyjną (15 dam³/ rok), która wynosi 49,1 dam³/ rok. Przy założeniu, że część odbierana jest w ramach planowej gospodarki ściekowej szambowozami lub przez indywidualne oczyszczalnie ścieków, to i tak ich istotna część pozostaje poza kontrolą. Stanowi to znaczące obciążenie dla środowiska gminy.

Pod względem organizacji systemu odbioru ścieków komunalnych miejscowości: Jarosławiec, Boży Dar, Cześniki, Cześniki Kolonia, Sitno, Czołki i Stabrow należą do **aglomeracji Zamość** o równoważnej liczbie ludności (RLM) 136 162. Obszar ten obsługiwany jest przez biologiczną oczyszczalnię ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów o przepustowości 25 000 m³/d, zlokalizowaną na terenie miasta. Pozostałe miejscowości nie są objęte systemem odbioru ścieków komunalnych.

Wszystkie tereny zmiany studium będą mogły być podłączone do sieci elektroenergetycznej oraz sieci wodociągowej, pozostałe uzbrojenie nie będzie w pełni zagwarantowane, ze względu na brak na terenie gminy pełnej sieci kanalizacyjnej. Jednakże jest ona sukcesywnie rozbudowywana.

WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Od chwili powstania opracowania Studium obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią przez dyrektora RZGW, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach o warunkach zabudowy należy uwzględniać ten zasięg.

W obrębie gminy Sitno nie występują obszary zagrożone powodzią (wody 1%) które podlegają ograniczeniom w użytkowaniu.

Na obszarze gminy nie stwierdzono obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Podstawowe uwarunkowania służące realizacji tych celów koncentrują się w następujących sferach formalno-prawnych:

- reforma administracyjna kraju;
- utrata ważności miejscowych planów ogólnych zagospodarowania przestrzennego, a proces inwestycyjny-ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym.

Reforma administracyjna wprowadziła szereg zmian w różnych ustawach, a przede wszystkim w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawa ta, nie wprowadziła istotnych zmian na poziomie gmin, natomiast zmieniła znaczenie systemu planistycznego na poziomie wojewódzkim.

Do podstawowych zadań **województw samorządowych** należy sporządzenia następujących dokumentów:

- Strategia rozwoju województwa;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa;
- Programy wojewódzkie;
- Okresowa aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego.

Wojewoda w ramach kompetencji administracji rządowej:

- Prowadzi „Rejestr wojewódzki”, w którym uwzględnia zadania rządowe dotyczące obszaru województwa oraz programy wojewódzkie.

Organy powiatu mogą prowadzić w granicach swojej właściwości rzeczowej, analizy i studia z zakresu zagospodarowania przestrzennego, odnoszące się do obszaru powiatu i zagadnień jego rozwoju (art. 54 a., ust.2).

W myśl tego przepisu samorząd powiatowy nie ma kompetencji dotyczących opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego. Zarząd Powiatu może sporządzać „studia i analizy”, które przyjmie Rada Powiatu, ale nie będą one podlegały żadnym uzgodnieniom czy opiniom i nie będą nikogo wiązały. Zarząd Powiatu może jedynie składać wnioski do gmin, które dotyczyłyby sporządzania lub zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego w przestrzeni przeznaczenie terenu na realizację przedsięwzięcia będącego w kompetencji powiatu. W tym przypadku organy samorządu powiatowego zachowują się jak inwestorzy, którzy mogą składać wnioski do planów miejscowych. Dotyczyć one będą przede wszystkim projektowanych dróg powiatowych, szkół ponadpodstawowych, szpitali powiatowych itp.

Wójt, burmistrz lub prezydent po podjęciu określonych uchwał Rady Gminy, sporządza:

- „Programy rozwoju gospodarczego gminy”
- „Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego”
- „Ocenę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym”

Biorąc pod uwagę fakt, że wszystkie inwestycje ponadlokalne warunkują rozwój gminy i poprawę warunków życia mieszkańców, to należy dążyć do wprowadzenia tych inwestycji do dokumentów planistycznych województwa lubelskiego.

W procesie inwestycyjnym najważniejszą rolę będą spełniały miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone przez Radę Gminy i jeżeli najważniejsze inwestycje zostaną wpisane do programów zadań rządowych i wojewódzkich to Wojewoda i Marszałek będą mieli obowiązek negocjować warunki wprowadzenia tych zadań do planów miejscowych.

Elementem negocjacji są przede wszystkim koszty związane ze sporządzaniem planu oraz skutki finansowe wynikające z zatwierdzenia planu tj. zabezpieczenie środków finansowych na wykup gruntów lub wypłacenie stosownych odszkodowań dla właścicieli lub użytkowników wieczystych, jeżeli w wyniku uchwalenia planu spadnie wartość gruntu.

Zmiany studium nie obejmują zadań służących ponadlokalnym celom publicznym.

Zmiany studium nie obejmują zadań służących ponadlokalnym celom publicznym.

W granicach IV zmiany studium nie planuje się realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym